

Нови неприятели по домати в Европа

Автор(и):

Дата: 13.03.2016 Брой: 3/2016

От неприятелите с висок риск за страните от EPPO региона са следните видове от сем. Нощенки (Noctuidae): *Chrysodeixis (Pseudoplusia) includens* (Lepidoptera: Noctuidae), *Spodoptera ornithogalli* (Lepidoptera: Noctuidae) („жълто раирана нощенка”yellow-striped armyworm), *Heliothis virescens* (Lepidoptera: Noctuidae) (тютюнев пъпков червей)

***Chrysodeixis (Pseudoplusia) includens* (Lepidoptera: Noctuidae)**

Растения гостоприемници: *C. includens* е полифаг, напада растения от 28 семейства, но се смята основно за неприятел по соята и домати. Между останалите растения трябва да се отбележат люцерна, тютюн, фасул, соя, царевица, памук, зеле, салата, а също и украсни видове като здравец, хибискус, пеларгониум, хризантема и други.

Повреди: Пеперудите снасят яйцата си по листата, гъсениците се хранят върху с тях или с плодовете (при домати гъсеницата се храни в плода) и какавидират върху листата. Въпреки, че напада много растения, по основните гостоприемници - соя и домати, се наблюдават следните повреди:

- При домати гъсениците се хранят основно по плодовете, дори да има листна маса.
- При соята, след листната маса, която напълно унищожават, гъсениците преминават по шушулките и се хранят върху тях.

Разпространяване: В САЩ възрастните (пеперуди) зимуват в южните щати, където е по-топло (Флорида и Южен Тексас). След затопляне през пролетта мигрират на север в другите щати. Климатът в южните щати е подобен на този в Средиземноморието. При проникване в Европа пеперудите могат да презимуват успешно и напролет да мигрират и в други страни, които са по на север като България.

Пътища за проникване: Плодове и зеленчуци, растения за засаждане, рязан цвят, шушулки от растения гостоприемници, от страните, където са разпространени.

Възможен риск: Анализът на Рискът се оценява като висок, поради факта, че *C. includens* напада широк кръг от гостоприемници, които се отглеждат в страните от региона. Ако неприятелят проникне, ще може да презимува в средиземноморските страни и да мигрира на север.

***Spodoptera ornithogalli* (Lepidoptera: Noctuidae) („жълто раирана нощенка”yellow-striped armyworm)**

Растения гостоприемници: Полифаг, напада широк спектър от растения като: домати, пипер, патладжан, картофи, тютюн, лук, фъстъци, сем. Brassicaceae, Cucurbitaceae, памук, лен, ориз, царевица, боб, грах, соя, слънчоглед, люцерна, моркови, краставици, захарно цвекло, аспарагус.

Повреди: Пеперудата снася яйцата си по листата. Гъсениците след излюпването се хранят с тях, но също и с плодовете на домати, пипер, памук. Неприятелят какавидира в почвата. *S. ornithogalli* се споменава като основен неприятел в южната част САЩ по зеленчуковите: домати, пипер, бобови, тиквови, а също и тютюн, соя, царевица, люцерна.

Разпространяване: На близки разстояния се разпространява чрез летежа на възрастните.

Пътища на проникване: В нови райони неприятелят прониква с плодове на зеленчуци, растения за засаждане, рязан цвят от растения гостоприемници, започва от страни, където *S. ornithogalli* се среща.

Възможен риск: *S. ornithogalli* напада много култури са основни за Европа. Според проучването на Европейската и средиземноморска организация по растителна защита /EPPO/ има голям риск за проникване на неприятеля в региона. Той не може да презимува на север, но през вегетацията има вероятност да се разпространи и настани в оранжерии.

***Heliothis virescens* (Lepidoptera: Noctuidae) (тютюнев пъпков червей)**

H. virescens е полифаг и напада 55 вида от 14 семейства. Домати, тютюн, картофи, памук, бобови, царевица, пипер, салата, царевица, а също и цветя като здравец, агератум, хризантема, гардения, петуня, вербена, циния и други.

Повреди: Женските пеперуди снасят яйцата си върху цъфтящите или плододаващи части на растението и излюпените гъсеници се хранят с листа, цветове и плодове. Ларвите повреждат или унищожават пъпките, цветовете, могат да навлязат в плодовете и да се хранят със семената. Какавидират в почвата. Неприятелят нанася значителни щети по домати, тютюн, памук и царевица.

Разпространяване: Пеперудите могат да летят на дълги разстояния. В Северна Америка неприятелят зимува в южните части и през лятото се разпространява в северна посока чрез летежа на пеперудите.

Пътища за проникване: Плодове на зеленчуци, растения за засаждане, рязан цвят, почва от страни, където *H. virescens* е разпространен.

Възможен риск: Доматите и другите гостоприемници са основни култури за Европа. Според проучването на Европейската и средиземноморска организация по растителна защита /EPPO/ климатичните условия са подходящи и рискът от проникване на неприятеля е висок, особено за южните части на региона, където може да презимува.